

V Bruseli 21. 10. 2015
COM(2015) 600 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE A EURÓPSKEJ
CENTRÁLNEJ BANKE**

Na ceste k dobudovaniu hospodárskej a menovej únie

1. ÚVOD

Architektúra hospodárskej a menovej únie (HMÚ) bola v posledných rokoch značne posilnená s cieľom upevniť správu hospodárskych záležitostí a dosiahnuť finančnú stabilitu. Odolnosť HMÚ je však potrebné ďalej posilňovať s cieľom oživiť proces vzostupnej konvergenzie medzi členskými štátmi, ako aj v rámci spoločností, a to najmä zvyšovaním produktivity, tvorby pracovných miest a sociálnej spravodlivosti.

V júni 2015 predseda Európskej komisie v úzkej spolupráci s predsedom samitu eurozóny, predsedom Euroskupiny, prezidentom Európskej centrálnej banky a predsedom Európskeho parlamentu vypracoval správu o ambicióznom, ale pragmatickom pláne na dobudovanie HMÚ¹. V správe piatich predsedov sa zdôrazňuje, že pokrok je potrebný súbežne v štyroch oblastiach. Po prvé, smerovanie k skutočnej hospodárskej únii, ktorá zabezpečí, aby každé hospodárstvo disponovalo štrukturálnymi prvkami na to, aby mohlo v menovej únii prosperovať. Po druhé, smerovanie k finančnej únii, ktorá zaručí integritu meny v celej menovej únii tým, že obmedzí riziká ohrozujúce finančnú stabilitu a zvýši mieru deľby rizika so súkromným sektorom. Po tretie, smerovanie k fiškálnej únii, ktorá prinesie tak fiškálnu udržateľnosť, ako aj finančnú stabilizáciu. A napokon smerovanie k politickej únii, ktorá poskytne základ pre všetky uvedené aspekty prostredníctvom skutočnej demokratickej zodpovednosti, legitimacy a posilnenia inštitucionálneho základu.

Piati predsedovia sa takisto dohodli na pláne² realizácie, ktorým by sa mala eurozóna skonsolidovať do prvej polovice roku 2017 (fáza 1 – „prehlbovanie prostredníctvom činov“). V tejto prvej fáze, ktorá sa začala 1. júla 2015³, by opatrenia vychádzali z existujúcich nástrojov, pričom by sa zároveň čo najlepšie využili súčasné základné zmluvy. Potom na základe referenčných hodnôt stanovených pre obnovenú vzostupnú konvergenciu ekonomík eurozóny by sa mali uskutočniť zásadnejšie reformy, ktoré by umožnili prechod k strednodobej až dlhodobej vízii nových perspektív rastu (fáza 2 – „dobudovanie HMÚ“). Celkove si premena správy piatich predsedov na činy vyžaduje, aby všetky členské štáty a inštitúcie EÚ spoločne chápali daný účel. Opatrenia stanovené v tomto oznámení platia pre členské štáty eurozóny, ale proces smerujúci k prehlbovaniu HMÚ je otvorený pre všetky krajiny EÚ. Komisia zároveň zabezpečí, aby nedochádzalo k narúšaniu jednotného trhu.

Toto oznámenie a jeho sprievodné návrhy znamenajú pokrok v kľúčových prvkoch prvej fázy v rámci procesu prehlbovania HMÚ. Balík opatrení zahŕňa: revidovaný prístup k európskemu semestru; vylepšený súbor nástrojov na správu hospodárskych záležitostí vrátane zriadenia rád pre konkurencieschopnosť v členských štátoch a Európskej fiškálnej rady s poradnou funkciou; jednotnejšie zastupovanie eurozóny v medzinárodných organizáciách, konkrétne v Medzinárodnom menovom fonde, ako aj kroky smerujúce k finančnej únii, konkrétne prostredníctvom európskeho systému ochrany vkladov. Tieto opatrenia budú doplnené

¹ Dobudovanie európskej hospodárskej a menovej únie, správa Jeana-Clauda Junckera vypracovaná v úzkej spolupráci s Donaldom Tuskom, Jeroenom Dijsselbloemom, Mariom Draghim a Martinom Schulzom z 22. júna 2015.

² Pozri prílohu 1 k správe.

³ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5294_en.htm.

krokmi, ktoré boli prijaté spoločne s Európskym parlamentom na zlepšenie demokratickej zodpovednosti európskeho systému správy hospodárskych záležitostí.

2. PREPRACOVANÝ EURÓPSKY SEMESTER

Koordinácia hospodárskej politiky v rámci HMÚ bola výrazne posilnená počas hospodárskej a finančnej krízy. V záujme prekonania nerovnováh pred krízou, štrukturálnych nedostatkov a dôsledkov krízy, ako aj s cieľom podporiť investície a obnoviť strednodobý rastový potenciál, zohrávajú tieto spoločné pravidlá, postupy a inštitúcie na úrovni EÚ ústrednú úlohu.

Európsky semester, ročný cyklus koordinácie hospodárskych politík na úrovni EÚ, zavedený v roku 2011, sa stal dôležitým nástrojom realizácie reforiem na vnútroštátnej úrovni aj na úrovni EÚ. Členské štáty by však mali zabezpečiť väčší pokrok pri vykonávaní odporúčaní pre jednotlivé krajiny, keďže sa zatiaľ plnia nerovnomerne a často iba v obmedzenom rozsahu.

V priebehu rokov sa tento proces neustále zlepšoval, pričom sa jeho silné stránky využívali na riešenie slabých. Nová Komisia nedávno využila svoj prvý európsky semester v roku 2015 na podstatné zjednodušenie procesu. Uverejnením správ o jednotlivých krajinách už vo februári sa vytvorilo viac priestoru pre skutočný dialóg s členskými štátmi, čo umožňuje hlbšiu diskusiu na dvojstrannej a mnohostrannej úrovni, ako aj s inými zainteresovanými stranami. Toto skoršie načasovanie si vyžaduje aj prispôsobenie úlohy národných programov reforiem, ktoré by sa mali stať nástrojom členských štátov, aby mohli reagovať na analýzu Komisie predložením perspektívnych iniciatív v príslušných oblastiach politík. Viac času na úvahy a diskusiu vytvorilo aj skoršie uverejnenie návrhov Komisie na odporúčania pre jednotlivé krajiny v máji. V tomto ohľade Komisia zaviedla zvýšený dôraz tým, že výrazne zmenšila počet odporúčaní, ktoré teraz pokrývajú len kľúčové prioritné otázky makroekonomického a sociálneho významu, ktoré si budú vyžadovať pozornosť členských štátov počas nasledujúcich dvanásť až osemnásť mesiacov. Hoci sa tento dôraz musí zachovať, v správach o jednotlivých krajinách sa bude aj naďalej uplatňovať komplexnejší prístup, ktorý pokryje široké spektrum tém s hospodárskym významom pre členské štáty.

Stabilita a uplatňovanie tejto novej vylepšenej štruktúry je kľúčom k plnému využitiu výhod v nadchádzajúcom období. Zároveň, ako aj vzhľadom na tento vývoj, môžu niektoré ďalšie úpravy priniesť dodatočné výhody. K tomu patrí predovšetkým lepšie prepojenie eurozóny a národných rozmerov, väčší dôraz na zamestnanosť a sociálnu výkonnosť, podpora konvergenzie referenčným porovnávaním a presadzovaním najlepších postupov, podpora reforiem z európskych štrukturálnych a investičných fondov a technická pomoc. V tabuľke 1 je grafický prehľad navrhovaného európskeho semestra v roku 2016.

2.1. Lepšie prepojenie eurozóny a národných rozmerov

Vzhľadom na hlbšiu vzájomnú závislosť krajín eurozóny a vyšší potenciál účinkov presahovania medzi krajinami, ktoré používajú jednotnú menu, je nevyhnutná posilnená

koordinácia a zvýšený dohľad nad rozpočtovými postupmi a hospodárskymi politikami všetkých členských štátov eurozóny. Poučenie z krízy je dvojaké: po prvé, neadekvátne vnútroštátne fiškálna a hospodárska politika a nedostatočný finančný dohľad môžu spôsobiť hospodárske a sociálne ťažkosti; po druhé, eurozóna ako celok nie je imúnna voči rizikám veľkých a destabilizujúcich finančných šokov. Práve preto, aj keď by zdravé vnútroštátne politiky výrazným spôsobom prispeli k zníženiu rizika vypuknutia krízy, treba tiež pozorne monitorovať a analyzovať celkovú fiškálnu, hospodársku a sociálnu situáciu eurozóny ako celku a zohľadňovať túto analýzu pri tvorbe národných politík.

Európsky semester má už teraz rozmer eurozóny, najmä pokiaľ ide o každoročné posudzovanie návrhov rozpočtových plánov členských štátov eurozóny a výsledné celkové zámery fiškálnej politiky v eurozóne, ako aj odporúčania pre eurozónu. Podstatou tohto procesu je spoločné stanovovanie priorít a nadviazanie na ne z pohľadu eurozóny. Tento proces však stále vychádza prevažne z prístupu podľa jednotlivých krajín a celkový rozmer eurozóny sa pritom berie do úvahy len nepriamo. Európsky semester by mal byť štruktúrovaný tak, aby sa najprv uskutočnili diskusie a vydali odporúčania týkajúce sa eurozóny, a až potom sa konali diskusie týkajúce sa jednotlivých krajín, aby sa spoločné výzvy v plnej miere premietli do opatrení špecifických pre jednotlivé krajiny.

Komisia preto v rámci svojho ročného prieskumu rastu, ktorý sa má uverejniť v novembri, bude klásť osobitný dôraz na kľúčové fiškálne, hospodárske, sociálne a finančné priority pre eurozónu ako celok. Komisia predovšetkým v súvislosti s posudzovaním návrhov rozpočtových plánov vyzýva na osobitnú diskusiu Euroskupiny o zámeroch fiškálnej politiky eurozóny. To si môže vyžadovať aj skoršie uverejnenie odporúčaní pre eurozónu.

Diskusie o prioritách eurozóny by sa mali uskutočňovať v rámci Rady a Euroskupiny, ako aj s Európskym parlamentom. Následné spoločné porozumenie potom poskytne usmernenia týkajúce sa obsahu národných programov reforiem a programov stability členských štátov eurozóny v apríli, ako aj príslušných odporúčaní pre jednotlivé krajiny v máji.

2.2. Silnejší dôraz na zamestnanosť a sociálnu výkonnosť

Komisia už podnikla kroky na zvýšenie dôrazu na zamestnanosť a sociálne otázky v rámci európskeho semestra a procesu prehĺbenia HMÚ. Správy o jednotlivých krajinách za rok 2015 sa podrobne zaoberali zamestnanosťou a sociálnym vývojom. Väčšine členských štátov boli v týchto oblastiach adresované odporúčania pre danú krajinu.

Na zamestnanosť a sociálne aspekty sa kladie zvýšený dôraz aj v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe. Komisia začiatkom roku navrhla 2015 doplniť tri ukazovatele (miera hospodárskej aktivity, nezamestnanosť mladých ľudí, dlhodobá nezamestnanosť) k súčasným 11 hlavným ukazovateľom hodnotiacej tabuľky v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe. Slúžilo by to na posúdenie sociálnych podmienok a zamestnanosti, za ktorých sa uskutočňuje proces úprav, aby sa mohli napokon premietnuť

do lepšej tvorby politiky. Komisia plánuje využiť rozšírený zoznam hlavných ukazovateľov v správe o mechanizme varovania za rok 2016.

Väčšia pozornosť sa venuje aj sociálnej spravodlivosti nových programov makroekonomických úprav, aby sa zabezpečilo, že úpravy budú rozložené rovnomerne a najzraniteľnejšie skupiny v spoločnosti budú chránené. Komisia pripravila po prvýkrát posúdenie sociálneho vplyvu k memorandu o porozumení pre Grécko⁴. Má v úmysle pokračovať v tejto praxi aj v prípade akéhokoľvek budúceho podporného programu stability.

S cieľom pozornejšie sledovať výsledky členských štátov v zamestnanosti a sociálnej oblasti by sa mal podniknúť rad ďalších krokov. Členské štáty by mali venovať väčšiu pozornosť účasti vnútroštátnych sociálnych partnerov, najmä s cieľom posilniť zodpovednosť v rámci reformného úsilia. V záujme tohto cieľa Komisia podporuje výraznejšie zapojenie sociálnych partnerov do vypracúvania národných programov reforiem. Okrem toho zastúpenia Komisie v členských štátoch budú konzultovať s vnútroštátnymi sociálnymi partnermi pri vopred určených kľúčových míľnikoch tohto semestra. Tieto opatrenia by sa doplnili posilneným dialógom so sociálnymi partnermi počas misií v rámci európskeho semestra. Okrem toho bude zapojenie sociálnych partnerov na úrovni EÚ pokračovať a pravdepodobne sa aj rozšíri, napríklad prostredníctvom obnoveného tripartitného sociálneho samitu a makroekonomického dialógu, aby sa tak zvýšil ich príspevok k procesu semestra.

Konvergenca s najlepšími postupmi v oblasti politiky zamestnanosti a sociálnej politiky by mala prispieť k lepšiemu fungovaniu a legitímnosti projektu HMÚ. V krátkodobom horizonte by sa takáto vzostupná konvergenca mohla dosiahnuť vypracovaním spoločných referenčných hodnôt zosúladených s jednotlivými zložkami koncepcie „flexiistoty“, napr. flexibilné a spoľahlivé pracovné zmluvy s cieľom zabrániť dvojakému trhu práce, komplexné stratégie celoživotného vzdelávania, účinné politiky na pomoc nezamestnaným, aby sa mohli vrátiť na trh práce, moderné a inkluzívne systémy sociálnej ochrany a aktivizujúce zdaňovanie práce. Komisia tiež potvrdila svoj zámer predložiť návrh na európsky pilier sociálnych práv, ktorý by mal vychádzať zo súčasného *acquis* a určovať smer celkového procesu konvergenencie.

2.3. Podpora konvergencie referenčným porovnávaním a presadzovaním najlepších postupov

V správe piatich predsedov sa zdôrazňuje využívanie referenčného porovnávanía a krížového skúmania výkonnosti s cieľom dosiahnuť konvergenciu a približne rovnako odolné hospodárske štruktúry v celej eurozóne. Krížové skúmanie výkonnosti sa zameriava na zisťovanie nedostatočnej výkonnosti a podporu priblíženia k tým, ktorí vykazujú najlepšie výsledky v oblasti pracovných trhov, konkurencieschopnosti, podnikateľského prostredia a verejnej správy, ako aj v určitých aspektoch daňovej politiky. Referenčné porovnávanie

⁴ Pozri dokument na: http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/greek_loan_facility/pdf/assessment_social_impact_en.pdf.

môže prispieť k zvýšeniu zodpovednosti členských štátov v rámci programov štrukturálnych reforiem členských štátov a podporiť uskutočňovanie týchto reforiem.

Ako ukázali prebiehajúce prípady referenčného porovnávania v rámci Euroskupiny (zamerané napr. na daňovo-odvodové zaťaženie práce), ak je referenčné porovnanie vhodne použité, môže byť skutočne účinnou pákou na vykonávanie. Konkrétne musia referenčné ukazovatele spĺňať dve požiadavky. Po prvé, musia úzko súvisieť s nástrojmi politiky, aby mohli mať skutočné a zmysluplné politické uplatnenie. Po druhé, musí existovať dostatok presvedčivých dôkazov a zhoda v tom, že významne prispievajú k vyšším cieľom, ako sú zamestnanosť, rast, konkurencieschopnosť, sociálne začleňovanie a spravodlivosť či finančná stabilita⁵.

Dostupnosť týchto ukazovateľov a ich štatistická spoľahlivosť, zložitosť a rozsah, v akom zachytávajú celú realitu, môže značne kolísať podľa oblasti politiky. V dôsledku toho by sa pri referenčnom porovnaní mal nechať priestor aj pre špecifické úpravy zodpovedajúce oblasti politiky. Okrem toho musí referenčné porovnanie dopĺňať ekonomická analýza, ktorá umožňuje zvážiť potenciálne kompromisy medzi oblasťami politiky, ako aj hĺbkové hodnotenie vplyvov politiky.

Od európskeho semestra v roku 2016 bude Komisia postupne navrhovať referenčné hodnoty a krížové skúmanie výkonnosti postupne vo všetkých oblastiach politiky alebo tematických oblastiach. Tieto zistenia budú predmetom diskusií v príslušných zloženiach Rady a Euroskupiny, ktorých cieľom bude presadzovať spoločné chápanie výziev a spoločné politické riešenia.

Výsledky diskusií a hodnotení budú podkladom pre európsky semester a pripraví pôdu pre posilnenie konvergenciu politík aj so zreteľom na fázu 2.

2.4. Cielenejšia podpora reforiem prostredníctvom technickej pomoci a finančných prostriedkov EÚ

Na podporu štrukturálnych reforiem v súlade so spoločnými hospodárskymi prioritami stanovenými na úrovni EÚ sa bude Komisia usilovať zlepšiť využívanie európskych štrukturálnych a investičných fondov na podporu kľúčových priorít, ktoré sa zdôrazňujú v odporúčaní pre jednotlivé krajiny, a to aj využitím opatrení spájajúcich účinnosť týchto fondov s riadnou správou ekonomických záležitostí⁶. Nový právny rámec vyžaduje, aby sa

⁵ K príkladom takýchto zmysluplných ukazovateľov môže patriť aj vstup podnikov na trh a odchod z neho, miera nezamestnanosti (napr. mladých ľudí a dlhodobá nezamestnanosť) a dosiahnutá úroveň vzdelania. Tieto sa ukázali ako ukazovatele súvisiace s hospodárskym rastom, produktivitou, inováciou, zamestnanosťou a spravodlivosťou. Zároveň naznačujú aj konkrétne nástroje politiky, ktoré by sa mali zvážiť na zlepšenie výkonnosti. V uvedených príkladoch k nim patria opatrenia, ktoré majú vplyv na uľahčenie podnikania, opatrenia ovplyvňujúce dopyt a ponuku práce, napríklad aktivačná zložka dávok v nezamestnanosti a daňovo-odvodové zaťaženie, a opatrenia na zlepšenie prístupu k vzdelávaniu.

⁶ Článok 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja,

v rámci programov spolufinancovaných z európskych štrukturálnych a investičných fondov riešili všetky príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny. Komisia bude monitorovať pokrok dosiahnutý pri plnení dohodnutých cieľov a do roku 2017 predloží o tom správu. V rámci reformy politiky súdržnosti sa v roku 2013 zaviedla zásada tzv. makroekonomickej podmienenosti pre všetkých päť európskych štrukturálnych a investičných fondov. Je súčasťou širšieho úsilia zabezpečiť, aby sa európske štrukturálne a investičné fondy využívali na podporu reforiem, ktoré boli určené ako najdôležitejšie pre sociálnu a hospodársku výkonnosť v členských štátoch, a na zabezpečenie toho, aby účinnosť európskych štrukturálnych a investičných fondov nebola oslabená nevyhovujúcimi makroekonomickými politikami⁷.

Zároveň sa realizácia reforiem podporí aj z iných programov financovania z prostriedkov EÚ v rámci ich oblastí politiky, ako aj postupným spustením technickej pomoci, ktorú bude ponúkať Služba na podporu štrukturálnych reforiem zriadená v rámci Komisie. Komisia stanovila túto službu s cieľom sprístupniť technickú podporu na požiadanie všetkým členským štátom na prípravu a účinnú realizáciu reforiem v kontexte procesov správy hospodárskych záležitostí (najmä vykonávanie odporúčaní pre jednotlivé krajiny, opatrení v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe alebo reforiem v rámci programov na podporu stability), a to aj prostredníctvom podpory na efektívne a účinné využívanie finančných prostriedkov EÚ.

3. ZLEPŠENIE SÚBORU NÁSTROJOV SPRÁVY HOSPODÁRSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ

Vzhľadom na dôsledky hospodárskej a finančnej krízy sa rámec správy hospodárskych záležitostí výrazne posilnil zavedením balíka šiestich legislatívnych aktov, balíka dvoch legislatívnych aktov a Zmluvy o stabilite, koordinácii a správe v hospodárskej a menovej únii (TSCG)⁸. Sprísnené fiškálne pravidlá, ako aj nedávno vytvorený postup pri makroekonomickej nerovnováhe výrazne prehĺbili a rozšírili rozsah a možnú účinnosť opatrení EÚ.

Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006.

⁷ V rámci prvej časti makroekonomickej podmienenosti môže Komisia požiadať členské štáty o zmenu dohôd o partnerstve a programu, ktorým sa riadi využívanie fondov EÚ na podporu plnenia odporúčaní Rady alebo na dosiahnutie maximálneho vplyvu európskych štrukturálnych a investičných fondov v členských štátoch, ktoré dostávajú finančnú pomoc z EÚ. Ak členský štát nezabezpečí takéto zmeny, Komisia môže navrhnúť Rade, aby pozastavila platby pre príslušné programy. V druhej časti musí Komisia navrhnúť pozastavenie záväzkov alebo platieb, ak členský štát neprijme nápravné opatrenie v rámci postupov správy hospodárskych záležitostí, napr. postupu pri nadmernom deficite a/alebo postupu pri nadmernej nerovnováhe alebo programu podpory stability.

⁸ Balík šiestich legislatívnych aktov: nariadenia (EÚ) č. 1173/2011, 1174/2011, 1175/2011, 1176/2011 a 1177/2011; smernica 2011/85/EÚ; balík dvoch legislatívnych aktov: nariadenia (EÚ) č. 472/2013 a 473/2013; TSCG: <http://www.consilium.europa.eu/sk/european-council/pdf/Treaty-on-Stability-Coordination-and-Governance-TSCG/>. Fiškálna časť TSCG je označovaná aj ako „rozpočtová dohoda“.

Prvé preskúmanie posilneného rámca správy hospodárskych záležitostí⁹ odhalilo niektoré oblasti na zlepšenie, najmä pokiaľ ide o transparentnosť, komplexnosť a predvídateľnosť tvorby politiky, ktoré sú dôležité z hľadiska účinnosti nástrojov. Krátke skúsenosti s fungovaním nových nástrojov, z ktorých niektoré nadobudli účinnosť len nedávno, obmedzuje možnosť vyvodiť jednoznačné závery o ich vplyve na rast, stavy nerovnováhy a konvergenciu.

Ďalšie dôkazy a skúsenosti s reformovanými štruktúrami správy sú potrebné ešte predtým, než sa spustia ďalšie legislatívne reformy. V tomto kritickom bode sa bude Komisia usilovať o úplné a transparentné uplatňovanie dostupných nástrojov. Komisia zároveň plánuje zlepšiť zrozumiteľnosť a znížiť zložitosť súčasného rámca pravidiel, počnúc fiškálnymi pravidlami a končiac uplatňovaním postupu pri makroekonomickej nerovnováhe. Okrem toho, ako sa uvádza v správe piatich predsedov, Komisia podporuje zavedenie systému rád pre konkurencieschopnosť v členských štátoch a zriadenie Európskej fiškálnej rady s poradnou funkciou.

3.1. Zvýšiť transparentnosť a znížiť zložitosť súčasných fiškálnych pravidiel

Komisia s cieľom zlepšiť transparentnosť spôsobu, akým uplatňuje pravidlá Paktu stability a rastu, uverejnila „Vademékum k Paktu stability a rastu“¹⁰. Táto príručka sa bude každoročne aktualizovať, aby včas reagovala na zmeny vo vývoji pravidiel a postupov dohľadu. Okrem toho Komisia zdieľa s členskými štátmi údaje a výpočty, z ktorých vychádzali jeho rozhodnutia v oblasti dohľadu. Komisia má takisto v úmysle zdieľať tie isté informácie s národnými fiškálnymi radami a – po konzultácii s členskými štátmi – aj s verejnosťou. Nová nezávislá Európska fiškálna rada s poradnou funkciou (pozri oddiel 3.4) prispeje k zvýšeniu transparentnosti. Komisia v septembri začne predkladať aj aktualizáciu kompletného súboru vonkajších hospodárskych výhľadov s cieľom poskytnúť informácie k zostavovaniu návrhov rozpočtových plánov jednotlivých štátov.

Spôsob uplatňovania pravidiel možno zjednodušiť a sprehľadniť bez toho, aby sa zmenil ich právny základ. Komisia sa v úzkej spolupráci s členskými štátmi bude usilovať vyjasniť otázky uvedené ďalej.

Po prvé, Komisia zabezpečí konzistentnosť metodiky medzi dlhovým pravidlom v rámci postupu pri nadmernom deficite a štrukturálnym rozpočtovým cieľom členských štátov, známym ako strednodobé rozpočtové ciele. Nedávne posilnenie správy ekonomických záležitostí pretransformovalo dlhové kritérium postupu pri nadmernom deficite na jednoduché pravidlo zníženia verejného dlhu presahujúceho 60 % HDP. Nevyjasnená však zostala otázka, akú úlohu by zohrávalo toto pravidlo pri rozhodovaní, či uplatniť na členský štát postup pri nadmernom deficite. Pri aktualizácii nižších limitov pre strednodobé rozpočtové ciele, ktoré si môžu stanoviť členské štáty, Komisia zabezpečí konzistentnosť týchto hodnôt s dodržaním dlhového pravidla v strednodobom horizonte.

⁹ Preskúmanie správy hospodárskych záležitostí, Správa o uplatňovaní nariadení (EÚ) č. 1173/2011, č. 1174/2011, č. 1175/2011, č. 1176/2011, č. 1177/2011, č. 472/2013 a č. 473/2013; COM(2014) 905 final, 28.11.2014.

¹⁰ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2013/pdf/ocp151_en.pdf.

Po druhé, Komisia sa bude usilovať zjednodušiť metodiku posudzovania súladu s Paktom stability a rastu. Ako výsledok diskusie s členskými štátmi v priebehu rokov sa v súčasnosti používajú rôzne súbory rozpočtových ukazovateľov na posudzovanie dodržiavania fiškálnych politík pre členské štáty v rámci preventívnej časti Paktu stability a rastu a v rámci postupu pri nadmernom deficite. Harmonizovaný a konzistentný prístup by priniesol zjednodušenie a umožnil by konzistentnejší prechod od nápravného k preventívnemu režimu v rámci Paktu stability a rastu. Komisia teda preskúma spôsoby, ako zvýšiť možnosť využívania jediného praktického ukazovateľa pri posudzovaní súladu s Paktom stability a rastu.

Po tretie, Komisia preskúma možnosť aktualizovať viacročné odporúčania Rady na zníženie nadmerného deficitu s cieľom zohľadniť nielen podmienky nepredvídaného zhoršenia hospodárskeho prostredia – ako je výslovne stanovené v Pakte stability a rastu –, ale aj jeho nepredvídaného zlepšenia. Takýto prístup by podporil cieľ postupu pri nadmernom deficite, ktorým je zabezpečenie včasnej nápravy nadmerného deficitu.

Komisia napokon skúma transpozíciu pravidiel stanovených v tzv. rozpočtovej dohode (t. j. fiškálna časť Zmluvy o stabilite, koordinácii a správe v HMÚ), ktorých cieľom je posilniť súlad medzi národnými a európskymi fiškálnymi rámcami a zvýšiť zodpovednosť členských štátov za ne. Komisia vykonala analýzu začlenenia ustanovení rozpočtovej dohody do vnútroštátneho práva v súlade s článkom 3 ods. 2 TSCG. Začala predbežné konzultácie so zmluvnými stranami s cieľom poskytnúť im v prípade potreby príležitosť predložiť pripomienky k zisteniam Komisie, ako sa uvádza v článku 8 ods. 1 TSCG, a následne uverejniť správu o prijatí ustanovení podľa uvedeného článku.

3.2. Dôraznejší postup pri makroekonomickej nerovnováhe

Postup pri makroekonomickej nerovnováhe prispel k tomu, že sa kľúčové otázky nerovnováhy dostali do popredia pozornosti v rámci hospodárskeho dohľadu a zároveň sa účinne podporili efektívne úpravy politiky v niektorých krajinách (napríklad v Španielsku a Slovinsku). Napriek tomu však skúsenosti naznačujú, že jeho uplatňovanie možno zlepšiť viacerými spôsobmi.

Po prvé, transparentnosť rozhodnutí Komisie v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe sa posilní uverejnením „kompéndia“, ktoré bude zhromažďovať a uvádzať relevantné informácie o vykonávaní postupu pri makroekonomickej nerovnováhe na jednom mieste. Aj zistenia hĺbkových preskúmaní budú prezentované zrozumiteľnejším spôsobom, a to tak v správach o jednotlivých krajinách, ako aj v oznámení, ktoré bude obsahovať závery z hĺbkových preskúmaní. Komisia predloží aj explicitné odôvodnenie prijatých rozhodnutí, a to aj pokiaľ ide o odporúčania pre jednotlivé krajiny súvisiace s postupom pri makroekonomickej nerovnováhe.

Po druhé, Komisia zabezpečí náležité následné opatrenia pri zistení prípadov nadmernej nerovnováhy. Vyžaduje si to posúdenie z ekonomického hľadiska a aktívne zapojenie členských štátov do riešenia ich špecifických problémov, ako aj zaistenie vnútroštátnej zodpovednosti za reformy. Komisia doposiaľ zaraďovala členské štáty s nerovnováhami do

rôznych kategórií, ktoré sa v priebehu času menili, a v závislosti od povahy a intenzity nerovnováh vyzývala na rôzne stupne monitorovania a opatrení v príslušných oblastiach politik. Postup pri nadmernej nerovnováhe sa zatiaľ nepoužil. Komisia stabilizuje kategórie, objasní kritériá smerodajné pre svoje rozhodnutie a presnejšie vysvetlí súvislosť medzi povahou nerovnováh a spôsobom ich riešenia v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny. Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi, vrátane nových rád pre konkurencieschopnosť¹¹, na spôsoboch, ako najlepšie riešiť prípady nerovnováhy a zaviesť systém účinného a časovo ohraničeného osobitného monitorovania na podporu vykonávania príslušných opatrení. Postup pri nadmernej nerovnováhe sa môže začať uplatňovať v prípade nedostatočného odhodlania k reformám a nedostatku skutočného pokroku v ich realizácii, a použije sa v prípade závažných makroekonomických nerovnováh, ktoré ohrozujú riadne fungovanie hospodárskej a menovej únie, napr. tých, ktoré viedli ku krízam. Komisia vyzve aj na intenzívnejšie zapojenie Rady do osobitného monitorovania krajín s nadmernými nerovnováhami, v prípade ktorých ešte nebol aktivovaný postup pri nadmernej nerovnováhe.

Po tretie, v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe sa posilní rozmer eurozóny. Úvahy z pohľadu eurozóny budú lepšie začlenené do súvisiacich dokumentov (správa o mechanizme varovania a oznámenie o zisteniach v rámci hĺbkového preskúmania) a rozhodnutí. Postup pri makroekonomickej nerovnováhe sa bude aj naďalej zaoberať nápravou škodlivých vonkajších deficitov, ako aj presadzovaním primeraných reforiem v krajinách, ktoré hromadia veľké a trvalé prebytky bežného účtu.

3.3. Systém rád pre konkurencieschopnosť v členských štátoch

Konkurencieschopnosť je nevyhnutná z hľadiska odolnosti a adaptačnej kapacity v rámci menovej únie, ako aj na zabezpečenie udržateľného rastu a konvergenzie zameranej na budúcnosť. V záujme podpory pokroku pri uskutočňovaní štrukturálnych reforiem v oblasti konkurencieschopnosti musia byť existujúce mechanizmy EÚ na koordináciu hospodárskej politiky podporené výraznou zodpovednosťou jednotlivých štátov za reformné programy. Je zmysluplné získať nezávislé poznatky v oblasti relevantných politik na úrovni štátov a posilniť dialóg v jednotlivých oblastiach politik medzi EÚ a členskými štátmi. Komisia preto navrhuje, aby Rada odporúčala členským štátom zriadiť rady pre konkurencieschopnosť, ktoré budú zodpovedné za sledovanie výkonnosti a politik v oblasti konkurencieschopnosti.

Rady pre konkurencieschopnosť by pomohli zlepšiť tvorbu vnútroštátnej politiky poskytovaním nezávislých odborných poznatkov, najmä pokiaľ ide o posudzovanie výkonnosti v oblasti konkurencieschopnosti a reforiem v tejto oblasti. Prispeli by tak k účinnému navrhovaniu a uskutočňovaniu reforiem vrátane tých, ktoré boli prijaté na základe na odporúčaní pre jednotlivé krajiny. Rozsah aspektov konkurencieschopnosti, ktoré sa majú monitorovať, by mal odrážať komplexný pojem konkurencieschopnosti vrátane cenového a necenového vývoja. Rady pre konkurencieschopnosť by vypracúvali a uverejňovali svoje zistenia v monitorovaných oblastiach na každoročnom základe.

¹¹ Pozri oddiel 3.3.

Rady pre konkurencieschopnosť by sa mali riadiť súborom spoločných zásad s prihliadnutím na rozmanitosť skúseností a postupov v členských štátoch. Stanoviská rád pre konkurencieschopnosť by mali slúžiť ako informačný podklad pre procesy stanovovania miezd, ale ich cieľom nie je zasahovať do procesu stanovovania miezd a úlohy sociálnych partnerov, ani harmonizovať vnútroštátne systémy stanovovania miezd. Rady pre konkurencieschopnosť by mali byť nezávislé od verejných orgánov, ktoré sa zaoberajú súvisiacimi záležitosťami, a mali by byť schopné zaručiť vysokokvalitnú ekonomickú analýzu. Za predpokladu, že tieto požiadavky budú splnené, by členské štáty mali mať možnosť sami navrhnuť koncepciu svojich rád pre konkurencieschopnosť, a to buď vytvorením nových inštitúcií alebo úpravou mandátu existujúcich orgánov.

Komisia zároveň s týmto oznámením prijíma odporúčanie na odporúčanie Rady o zriadení rád pre konkurencieschopnosť v členských štátoch. Je určené členským štátom eurozóny, ale ostatné členské štáty sa takisto nabádajú k tomu, aby zriadili podobné orgány. Komisia bude monitorovať následné opatrenia v nadväznosti na odporúčanie, a ak to bude potrebné vo fáze 2, predloží návrh spoločných zásad prostredníctvom záväzného nástroja.

3.4. Európska fiškálna rada s poradnou funkciou

V uplynulých rokoch sa výrazne prejavil význam vykonávania zodpovedných fiškálnych politík ako nosného piliera európskej stratégie rastu. Fiškálne politiky by mali podporovať makroekonomickú stabilitu v súlade s fiškálnym rámcom založeným na pravidlách. Uplatňovanie zodpovedných fiškálnych politík jednotlivými štátmi je osobitne dôležité najmä v eurozóne.

Spolu s týmto oznámením Komisia zriaďuje nezávislú Európsku fiškálnu radu s poradnou funkciou. Táto fiškálna rada prispeje v poradnej funkcii k mnohostrannému dohľadu v eurozóne. Bude sa skladať z piatich uznávaných odborníkov s dôveryhodnou spôsobilosťou a skúsenosťami z oblasti makroekonómie a praktickej tvorby rozpočtovej politiky. Stanoviská fiškálnej rady budú vychádzať z ekonomického úsudku, ktorý je v súlade s fiškálnymi pravidlami EÚ.

Fiškálna rada by mala poskytnúť hodnotenie vykonávania fiškálneho rámca EÚ, najmä pokiaľ ide o horizontálnu konzistentnosť rozhodnutí a vykonávanie rozpočtového dohľadu, prípady obzvlášť závažného porušovania pravidiel a vhodnosť skutočných zámerov fiškálnej politiky v eurozóne a na vnútroštátnej úrovni.

Keďže Pakt stability a rastu sa zameriava na rovnováhu štátnych rozpočtov a vývoj dlhu a nestanovuje celkové zámery fiškálnej politiky, fiškálna rada by mala tiež prispieť k informovanejšej diskusii o celkových dôsledkoch rozpočtových politík v eurozóne a na vnútroštátnej úrovni, s cieľom dosiahnuť vhodné fiškálne zámery pre eurozónu. Ak fiškálna rada zistí riziká ohrozujúce riadne fungovanie hospodárskej a menovej únie, pripojí k svojmu stanovisku konkrétny návrh možností politiky dostupných v rámci Paktu stability a rastu.

Fiškálna rada bude spolupracovať aj s vnútroštátnymi fiškálnymi radami s cieľom vymieňať si najlepšie postupy a uľahčovať vzájomné porozumenie. Bude sa to realizovať v priamej nadväznosti na úlohy fiškálnej rady a pri vzájomnom rešpektovaní výsad a právneho základu vnútroštátnych fiškálnych rád a Európskej fiškálnej rady.

4. VONKAJŠIE ZASTUPOVANIE EURA

Na dobudovanie HMÚ sa musí väčšia zodpovednosť a integrácia na úrovni EÚ a eurozóny uplatňovať zároveň s posilnením inštitúcií. Jednou z oblastí, kde sa na dosiahnutie tohto cieľa uvádzajú v zmluve konkrétne kroky, a preto môžu byť prijaté už dnes, je vonkajšie zastúpenie eurozóny.

Hospodárska a finančná váha eurozóny a existencia jednotnej menovej a devízovej politiky eurozóny vedú k tomu, že politické rozhodnutia eurozóny a jej hospodársky vývoj majú čoraz väčší dosah na svetové hospodárstvo. Zároveň s tým posilnený rámec riadenia eurozóny a silná konvergencia regulácie a dohľadu nad finančným sektorom v rámci bankovej únie upevnili eurozónu znútra.

Pokrok, ktorý sa dosiahol, pokiaľ ide o hlbšiu vnútornú integráciu eurozóny, treba premietnuť aj navonok, aby eurozóna mohla hrať aktívnejšiu úlohu v medzinárodných finančných inštitúciách a účinne formovať svoju budúcu úlohu v globálnej finančnej architektúre. Súdržnejšie zastúpenie by prinieslo úžitok aj tretím krajinám, najmä vďaka výraznejšiemu a konzistentnejšiemu príspevku eurozóny ku globálnej hospodárskej a finančnej stabilite.

Značný pokrok sa dosiahol pri posilňovaní vonkajšieho zastúpenia Únie a eurozóny na mnohých medzinárodných hospodárskych a finančných fórach. V Medzinárodnom menovom fonde to znamenalo aj ďalšie posilnenie koordinačných opatrení v roku 2007, zvolenie predsedu skupiny zástupcov EÚ na pôde Medzinárodného menového fondu (tzv. EURIMF), zlepšenie pracovných vzťahov medzi podvýborom Hospodárskeho a finančného výboru pre otázky súvisiace s Medzinárodným menovým fondom (EFC/SCIMF) a EURIMF, a zvýšenú koordináciu medzi členmi EURIMF v otázke stratégií vo výkonnej rade. Na dosiahnutie skutočne jednotného zastupovania navonok sú však potrebné ďalšie kroky.

Ako sprievodný dokument k tomuto oznámeniu Komisia predkladá oznámenie, ktoré ukazuje cestu k čoraz jednotnejšiemu vonkajšiemu zastupovaniu HMÚ¹². Zároveň predkladá aj návrh rozhodnutia Rady podľa článku 138 ZFEÚ, ktorým sa stanovujú opatrenia na postupné vytvorenie jednotného zastúpenia eurozóny v rámci Medzinárodného menového fondu¹³. Vonkajšie zastúpenie eurozóny je stále veľmi roztrieštené v rámci Medzinárodného menového fondu, ktorý prostredníctvom svojich nástrojov poskytovania pôžičiek a dohľadu je kľúčovým inštitucionálnym aktérom v globálnej správe hospodárskych záležitostí. Takéto mechanizmy by mali byť stanovené a dohodnuté čím skôr, ale mali by sa zavádzať postupne, aby všetci zúčastnení aktéri – na úrovni EÚ aj na medzinárodnej úrovni – mohli prijať potrebné právne a inštitucionálne úpravy.

Pri zohľadnení budúceho vývoja HMÚ alebo v rámci medzinárodnej finančnej architektúry môže Komisia usúdiť, že na posilnenie vonkajšieho zastúpenia eurozóny aj na iných medzinárodných fórach by boli užitočné aj ďalšie iniciatívy.

¹² Pozri COM(2015) 602 z 21. októbra 2015.

¹³ Pozri COM(2015) 603 z 21. októbra 2015.

5. KROKY SMEROM K FINANČNEJ ÚNII

Popri pokroku v oblasti správy hospodárskych záležitostí je dobudovanie bankovej únie ďalším nevyhnutným krokom na ceste k úplnej a prehľadnej HMÚ. Pre jednotnú menu je jednotný a plne integrovaný finančný systém predpokladom nielen pre správne premietnutie menovej politiky, ale aj pre primerané rozloženie rizika medzi krajinami a všeobecnú dôveru v bankový systém v celej eurozóne. V posledných rokoch boli v tomto smere prijaté dôležité kroky, ale je potrebná ďalšia práca.

Po prvé, Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi, aby uplatňovali dohodnuté právne predpisy v plnom rozsahu. Jednotný mechanizmus dohľadu, ktorého cieľom je nezávislý a jednotný vysokokvalitný prudenciálny dohľad, je už plne funkčný a jednotný mechanizmus riešenia krízových situácií zabezpečí od 1. januára 2016 účinné riešenie krízových situácií problémových bánk. Komisia plne využije svoje právomoci vyplývajúce zo zmluvy, aby zabezpečila úplnú transpozíciu smernice o ozdravení a riešení krízových situácií bánk (konečný termín bol január 2015)¹⁴ a smernice o ochrane vkladov (konečný termín bol júl 2015)¹⁵ do vnútroštátneho práva vo všetkých členských štátoch čo najskôr. Členským štátom je adresovaná naliehavá výzva, aby ratifikovali medzivládnu dohodu o jednotnom mechanizme riešenia krízových situácií do 30. novembra 2015¹⁶.

Po druhé, Komisia vyzýva členské štáty na urýchlené dosiahnutie dohody o účinnom mechanizme preklenovacieho financovania, ktorým sa zabezpečí, že zatiaľ čo jednotný fond na riešenie krízových situácií sa postupne vytvára z poplatkov vybraných od bankového sektora, jednotný mechanizmus riešenia krízových situácií má mať k dispozícii dostatok zdrojov na krytie prípadných zostatkových nákladov vyplývajúcich z riešenia problémových bánk v súlade so smernicou o ozdravení a riešení krízových situácií bánk. V rovnakom duchu by členské štáty mali urýchlene odsúhlasiť spoločný zabezpečovací mechanizmus pre jednotný fond na riešenie krízových situácií, ktorý by mal byť zo strednodobého hľadiska fiškálne neutrálny.

Po tretie, Komisia do konca roka pripraví legislatívny návrh na prvé kroky spoločného európskeho systému ochrany vkladov s cieľom vytvoriť európskejší systém oddelený od štátu, aby sa zvýšila finančná stabilita a občania si mohli byť istí, že bezpečnosť ich vkladov nezávisí od ich geografickej polohy.

Pri prvom kroku smerom k všeobecnejšiemu systému sa využije prístup, ktorého základom bude „zaistenie“. Spoločný zaisťovací fond – ktorý bude dopĺňať existujúce vnútroštátne

¹⁴ K 19. októbru 2015 smernicu o ozdravení a riešení krízových situácií bánk netransponovalo alebo transponovalo iba čiastočne 12 členských štátov: Česká republika, Luxembursko, Poľsko, Rumunsko, Švédsko, Taliansko, Litva, Belgicko, Cyprus, Holandsko, Španielsko a Slovinsko.

¹⁵ K 19. októbru 2015 smernicu o ochrane vkladov netransponovalo alebo transponovalo iba čiastočne 18 členských štátov: Česká republika, Španielsko, Francúzsko, Slovensko, Belgicko, Estónsko, Írsko, Grécko, Taliansko, Cyprus, Litva, Luxembursko, Malta, Holandsko, Poľsko, Rumunsko, Slovinsko a Švédsko.

¹⁶ K 19. októbru 2015 medzivládnu dohodu neratifikovalo alebo ratifikačné listiny neuložilo 13 členských štátov: Rakúsko, Belgicko, Estónsko, Nemecko, Grécko, Írsko, Taliansko, Litva, Luxembursko, Malta, Holandsko, Portugalsko a Slovinsko.

systémy ochrany vkladov – bude prispievať za určitých podmienok v prípadoch, keď sú o zásah požiadané vnútroštátne systémy ochrany. Tieto podmienky by mali byť zamerané na obmedzenie zodpovednosti fondu a zníženie morálneho hazardu na vnútroštátnej úrovni, a mali by odzrkadľovať skutočnosť, že prostriedky z vnútroštátnych zdrojov sa iba postupne vytvárajú a rôzne východiskové body sa iba postupne zosúladujú. Európsky systém ochrany vkladov by bol povinný pre členské štáty eurozóny a otvorený pre členské štáty mimo eurozóny, ktoré prejavia vôľu pristúpiť k bankovej únii.

Po štvrté, súbežne so svojím návrhom európskeho systému ochrany vkladov je Komisia odhodlaná ďalej znižovať riziká a zabezpečiť rovnaké podmienky v bankovom sektore a znížiť riziko vzniku začarovaného kruhu banky-štátne dlhopisy. Na tento účel stanoví, ako možno pokročiť vpred v oblastiach, kde regulačný a prudenciálny rámec bude pravdepodobne potrebné revidovať a doplniť tak, aby sa dosiahli tieto ciele.

A napokon, popri dobudovaní bankovej únie je únia kapitálových trhov takisto kľúčovou prioritou. Dňa 30. septembra Komisia zverejnila akčný plán pre úniu kapitálových trhov, okrem iného s cieľom zabezpečiť diverzifikovanejšie zdroje financovania pre spoločnosti a posilniť cezhraničné rozdelenie rizika prehĺbením integrácie dlhopisových a akciových trhov.

6. ÚČINNÁ DEMOKRATICKÁ LEGITIMITA A ZODPOVEDNOSŤ

Účinná demokratická legitimita a zodpovednosť majú kľúčový význam pre posilnenie zodpovednosti v rámci prvej fázy prehĺbenia HMÚ a sú nevyhnutné vo fáze 2, kde plánované iniciatívy znamenajú väčšie zásahy do zvrchovanosti. V uplynulých rokoch Komisia postupne nadviazala hlbší a trvalejší dialóg s členskými štátmi prostredníctvom dvojstranných stretnutí, cielenějších diskusií v Rade a širšie zameraných technických a politických misií do hlavných miest. Komisia bude aj naďalej zintenzívňovať tieto dialógy, a to aj využívaním svojej siete úradníkov európskeho semestra v členských štátoch.

Európsky parlament inicioval prvé praktické kroky na posilnenie parlamentnej kontroly v rámci Európskeho semestra. „Hospodárske dialógy“ medzi Európskym parlamentom a Radou, Komisiou a Euroskupinou sa konali v súlade s ustanoveniami právnych predpisov balíka šiestich legislatívnych aktov a balíka dvoch legislatívnych aktov. Boli súčasťou už minulého európskeho semestra. Tieto dialógy možno posilniť tak, že budú dohodnuté vyhradené časové úseky v priebehu hlavných fáz cyklu semestra. Na účely zblíženia európskych a národných aktérov bola zriadená nová forma medziparlamentnej spolupráce. Uskutočňuje sa v rámci Európskeho parlamentného týždňa organizovaného Európskym parlamentom v spolupráci s národnými parlamentmi, do ktorého sa zapájajú aj predstavitelia národných parlamentov zúčastňujúci na hĺbkových diskusiách o politických prioritách. Balík dvoch legislatívnych aktov takisto zakotvil právo národného parlamentu pozvať komisára na prezentáciu stanoviska Komisie k návrhu rozpočtového plánu alebo jej odporúčania členským štátom v rámci postupu pri nadmernom deficite.

Načasovanie a pridanie hodnotu týchto parlamentných momentov by bolo možné ďalej posilniť v súlade s obnoveným európskym semestrom. Konkrétne by Komisia mohla zorganizovať spolu s Európskym parlamentom rozpravu v pléne pred prezentáciou ročného prieskumu rastu a pokračovať v nej aj po jeho prijatí. Okrem toho by sa mohla realizovať aj druhá osobitná rozprava v pléne po tom, ako Komisia prednesie odporúčania pre jednotlivé krajiny, a to v súlade s relevantnými ustanoveniami balíka šiestich legislatívnych aktov o hospodárskom dialógu. Zároveň by sa predstavitelia Komisie a Rady mohli zúčastňovať na medziparlamentných zasadnutiach predovšetkým v kontexte európskeho parlamentného týždňa. Tento nový postup by sa mohol postupne podrobnejšie dohodnúť medzi inštitúciami EÚ pri plnom rešpektovaní ich inštitucionálnej úlohy.

Komisia by takisto mohla vypracovať vzorové úpravy, aby vzájomná komunikácia s národnými parlamentmi fungovala efektívnejšie. Takáto interakcia by sa mala vzťahovať na rozpravy národných parlamentov v súvislosti s odporúčaniami pre jednotlivé krajiny adresovanými členským štátom, ako aj v rámci ročného vnútroštátneho rozpočtového postupu. Vnieslo by sa tým viac života do práva pozvať komisára, priznaného v balíku dvoch legislatívnych aktov. Národné parlamenty by sa mali užšie zapájať do prijímania národných programov reforiem a programov stability.

7. DOBUDOVANIE HMÚ: PRÍPRAVA NA FÁZU 2

Opatrenia predložené v tomto oznámení pre prvú fázu dobudovania HMÚ vychádzajú z existujúcich nástrojov a zabezpečujú čo najlepšie využitie existujúcich zmlúv. Tieto iniciatívy fázy 1 by sa však nemali vnímať izolovane, ale skôr ako odrazový mostík k ďalšej fáze, ktorá sa začne od roku 2017. Vo fáze 2 by sa mali dohodnúť ďalekosiahlejšie opatrenia na dobudovanie inštitucionálnej štruktúry HMÚ. Bude to znamenať väčšie zdieľanie zvrchovanosti a viac solidarity a sprievodným opatrením musí byť posilnený demokratický dohľad.

S cieľom pripraviť prechod od fázy 1 k fáze 2 dobudovania HMÚ Komisia na jar 2017 predloží bielu knihu, ktorá bude obsahovať hodnotenie pokroku, ktorý sa dosiahol vo fáze 1, a načrtne ďalšie potrebné kroky na dobudovanie HMÚ vo fáze 2. Biela kniha bude vypracovaná v konzultácii s predsedami ostatných inštitúcií EÚ.

Rok 2016 bude rozhodujúci pri príprave tejto bielej knihy, ktorá bude zohľadňovať nasledujúce tri aspekty:

- Po prvé, všetky inštitúcie EÚ a členské štáty by mali dohodnúť a vykonať kroky na splnenie opatrení uvedených v tomto oznámení. Dôležité by bolo najmä, aby rady pre konkurencieschopnosť a Európska fiškálna rada začali fungovať do polovice roku 2016.
- Po druhé, mimoriadne dôležité je konzultovať a nadviazať dialóg v druhej fáze dobudovania HMÚ s občanmi, zainteresovanými stranami, sociálnymi partnermi, Európskym parlamentom a národnými parlamentmi, členskými štátmi a regionálnymi a miestnymi orgánmi. S cieľom stimulovať túto nevyhnutnú a rozsiahlu diskusiu v rámci celej Európy Komisia umožní širokú

konzultáciu vrátane verejných diskusií v roku 2016. Konzultácia by mala byť rozsiahla, transparentná a inkluzívna a mala by umožniť občanom vyjadriť svoje názory.

- Napokon Komisia v polovici roku 2016 zriadi expertnú skupinu, ktorej cieľom bude preskúmať právne, hospodárske a politické predpoklady, ktoré budú informačným podkladom pre dlhodobejšie návrhy načrtnuté v správe piatich predsedov.

Realizácia fázy 1, výsledok konzultácií a činnosť expertnej skupiny by mali prispieť k vytvoreniu konsenzu pre zásadnejšie kroky vpred. Tieto príspevky sa premietnu do bielej knihy, ktorá by sa – po ďalších diskusiách – využila na vytvorenie silnejšieho právneho a inštitucionálneho rámca pre HMÚ.

8. ZÁVER

V tomto oznámení sa odôvodňujú jednotlivé kroky v rámci fázy 1, ktoré piati predsedovia uviedli vo svojej správe s názvom „Dobudovanie hospodárskej a menovej únie v Európe“. Tieto kroky sú ambiciózne a pragmatické. Riadení zásadou „prehlbovanie prostredníctvom činov“ budú navrhované nástroje vychádzať z existujúcich nástrojov a zabezpečia čo najlepšie využitie existujúcich zmlúv.

Predstavené iniciatívy pomôže zvýšiť konkurencieschopnosť a hospodársku a sociálnu konvergenciu s cieľom ďalej posilniť hospodársku úniu. Dosiahnutie a zachovanie zodpovedných fiškálnych politík na vnútroštátnej úrovni aj na úrovni EÚ je podporou pre fiškálnu úniu. Tieto iniciatívy prispievajú aj k ďalšiemu zvýšeniu efektívnosti a stability finančných trhov a k dobudovaniu finančnej únie. A napokon, politická únia spočíva na demokratickej zodpovednosti a zodpovednosti jednotlivých členských štátov.

Všetky tieto prvky sú dôležité samy osebe, ale sú aj navzájom prepojené. Preto je potrebné ich riešiť súbežne. Iniciatívy v rámci fázy 1 ako celok ďalej posilnia odolnosť HMÚ. Sú tiež dôležitým krokom pri stimulácii konvergenzie nevyhnutnej pri prechode k druhej fáze procesu dobudovania rozsiahlej a skutočnej HMÚ.

Komisia vyzýva všetkých zúčastnených aktérov, aby proces prehĺbenia HMÚ realizovali urýchlene. Iba ďalšie ambiciózne a zosúladené kroky môžu zabezpečiť, že HMÚ nebude len prežívať, ale bude sa rozvíjať a opäť sa vráti na svoju cestu silného, udržateľného a inkluzívneho rastu a tvorby pracovných miest.

TABUĽKA 1: HARMONOGRAM EURÓPSKEHO SEMESTRA 2016

 EURÓPSKY SEMESTER: PARTNERSTVO ČLENSKÝCH ŠTÁTOV EÚ												
	November	December	Január	Február	Marec	Apríl	Máj	Jún	Júl	August	September	Október
Európska komisia	▶ jesenné hospodárske prognózy			▶ zimné hospodárske prognózy			▶ jaré hospodárske prognózy					
	ročný prieskum rastu a súvisiace dokumenty	misie v členských štátoch na účely zistenia potrebných skutočností		správa o krajine za každý členský štát (program reforiem a nerovnováhy)		dvojstranné stretnutia s členskými štátmi	Komisia navrhuje odporúčania pre jednotlivé krajiny v oblasti rozpočtovej, hospodárskej a sociálnej politiky					
	odporúčania pre eurozónu	dvojstranné stretnutia s členskými štátmi										
	stanovisko k návrhu rozpočtového plánu											
Európska rada/Rada	Rada diskutuje o stanoviskách k návrhom rozpočtových plánov	Rada prijíma odporúčania týkajúce sa eurozóny a závery o RPR a SMV		Európska rada prijíma hospodárske priority na základe RPR				Rada diskutuje o OJK	Európska rada schvaľuje konečné znenie OJK			
členské štáty		členské štáty prijímajú rozpočty			členské štáty predkladajú svoje národné programy reforiem (v oblasti hospodárskej politiky) a programy stability, resp. konvergenčné programy (v oblasti rozpočtovej politiky)						členské štáty predkladajú návrhy rozpočtových plánov	
Európsky parlament		dialóg o ročnom prieskume rastu						dialóg o návrhoch na OJK			rozprava/uznesenie týkajúce sa európskeho semestra a odporúčani pre jednotlivé krajiny	dialóg o ročnom prieskume rastu

Vysvetlenie skratiek: **RPR**: ročný prieskum rastu; **SMV**: správa o mechanizme varovania; **OJK**: odporúčania pre jednotlivé krajiny; **EDP**: postup pri nadmernom deficite

© Európska komisia 2015